

18. MANŽELSTVÍ A RODINA V KŘEŠŤANSKÉ VÍŘE

Co je to manželství?

Je to ono zvláštní společenství života a lásky mezi mužem a ženou, ve kterém se uskutečňují zvláštní vlastnosti a cíle.

Jaké jsou vlastnosti a cíle manželství?

- Jsou různé a doplňují se:
- vzájemné osobní darování se, které je vlastní a výlučné pro manžela a manželku;
- heterosexuality, která vede k meziosobnímu doplnění se;
- jednota;
- věrnost;
- nerozlučitelnost;
- plodnost;
- dobro manželů (vzájemná pomoc, respekt, podpora ...);
- výchova dětí;
- otevřenost a závazky vůči křesťanskému společenství a společnosti obecně.
- Takové vlastnosti a cíle jsou důležité již na lidské rovině a tím spíše v křesťanském životě, kde je manželství svátostí.

Jaký vztah se obnovuje mezi mužem a ženou v manželství?

Muž a žena jsou si rovni jako osoby a doplňují se jako muž a žena. Tímto způsobem se zdokonalují navzájem. Jejich spojení obsahuje také sexuální rozměr, kde tělo a duch se spojí, "takže už nejsou dva, ale jedno tělo" (Mt 19,6), a zároveň spolupracují s Bohem na plození a výchově nových lidských životů. Manželské spojení je podle původního Božího úradku nerozlučitelné: "To, co Bůh spojil, ať člověk nerozlučuje" (Mt 19,6).

Na čem se zakládá takové pojetí?

Takové pojetí manželství:

- bylo chtěné Bohem Stvořitelem, který na počátku světa stvořil člověka jako "muže a ženu" (Gn 1,27);
- je zjevné skrze zdravý rozum;
- je uznáváno jako takové všemi velkými náboženstvími;
- je povýšeno Kristem k důstojnosti svátosti;
- je bráno jako model Svaté rodiny z Nazareta, která je prototypem a příkladem pro všechny křesťanské rodiny.

Jaký je vztah mezi manželstvím a rodinou?

Rodina je přirozeným společenstvím založeným na manželství mezi jedním mužem a jednou ženou. Proto jeden muž a jedna žena spojení v manželství vytváří (zakládají) pro své děti rodinu. Každý z nich je osobou rovnocennou v důstojnosti pro druhé (ostatní), ačkoliv má každý své vlastní a doplňující se odpovědnosti.

Jaká je úloha rodiny?

- Na společenské úrovni je ona:
- přirozenou nenahraditelnou institucí;
- základní a ústřední buňkou společnosti, základním prvkem obecného dobra každé společnosti, pravým nosným pilířem pro budoucnost lidstva;
- první a podstatnou úroveň pro společenskou artikulaci;
- prvním přirozeným společenstvím, » božská instituce, která tvoří základ života osob, jako prototyp každého společenského uspořádání « (PAPE. KONS. SPRAVEDLNOSTI A POKOJE, Kompendium sociálního učení církve, 211);
- prvořadé místo humanizace osoby a společnosti;
- prvotní pramen a zdroj společnosti a solidarity;

- základní zkušeností lidského společenství a zodpovědnosti;
- prostředím společenského povýšení (pozvednutí) osoby;
- nositelkou historických, společenských a ekonomických hodnot.
 - Na úrovni osoby je rodina:
- prostředím společenství života a lásky pro osobu;
- kolébka života a lásky;
- přirozeným místem předávání a pokračování života, růstu a ochrany osoby;
- střed, ve kterém se lidský život rodí, kde je mu velkoryse a zodpovědně nasloucháno; místo, ve kterém osoba je vychovávána k životu, kde ji rodiče projevují lásku, milují ji s něžností, připravují ji k vytvoření zdravých mezilidských vztahů na základě morálních a lidských hodnot;
- řádným místem pro nezadatelná vlastní všeobecná práva a práva na občanské úrovni;
- školou lidských a křesťanských ctností;
- tělocvičnou lidských a občanských hodnot;
- společenstvím víry, naděje a lásky;
- místem prvního hlásání a rostoucího svědectví (růstu ve svědectví) o křesťanské víře;
- „domácí církví“, svatyní života a křesťanského růstu osoby.
 - »Svatý stolec chtěl zdůraznit mimořádnou právní důstojnost rodiny a proto vydal „Chartu práv rodiny“. V předmluvě je napsáno: Práva osoby, i když jsou formulovány jako individuální právo, mají základní sociální dimenzi, která nalézá v rodině vyjádření svého zrození a žití. Vyjmenovaná práva v Chartě jsou vyjádřením a výkladem přirozeného zákona, který je zapsán v srdci člověka a vyjeven jeho rozumem. Negace nebo také restrikce práv rodiny, zatemňují pravdu o člověku a ohrožují samotné základy míru « (BENEDIKT XVI, Poselství ke dnu míru, 1-1-2008).

Co znamená, že manželství je svátostí?

Znamená to, že manželství, které zapouští své kořeny v srdci Boha Stvořitele, je účinným znamením spojení Krista a Církve (viz. *Ef 5,32*). Křesťanské manželství ukazuje a vtěluje svatební lásku Krista vůči Církvi: "Vy, manželé, milujte své manželky, jako Kristus miloval svou církev" (*Ef 5,25*), a dal svůj vlastní život za ni. Tento křesťanský význam nezmenšuje, ale potvrzuje a posiluje lidskou hodnotu manželství.

Proč je manželská láska nerozlučitelná?

Důvody nerozlučitelnosti manželské lásky jsou:

- sama přirozenost manželské lásky, která je úplná a věrná
- původní Boží plán
- dobro dětí;
- to, že je 'svátostným znamením' nerozlučitelné lásky Krista vůči církvi.

Jaký je význam pohlavního manželského úkonu?

Ten má dvojí význam: spojitý (doplňující se úplně láskyplné a definitivní darování se muže a ženy) a plodivý (otevřenost k plození nového života).

Je morální zabraňovat plození?

- Jakýkoliv pohlavní manželský vztah musí zůstat otevřený sám o sobě k předávání života. Proto je vnitřně špatná a nepočestná každá činnost, která v předvídání nebo při naplňování či rozvoji přirozených následků manželského vztahu si klade za cíl nebo za prostředek znemožnění plození.
 - Antikoncepce:
 - závažně odporuje manželské čistotě;
 - je proti dobru předávání života (plodivý aspekt manželství) a proti vzájemnému se darování manželů (spojivý aspekt manželství);
 - zabraňuje pravé lásce a popírá svrchovanou úlohu Boha při předávání života.

Jak mohou manželé morálně uskutečňovat regulaci narození?

Periodickou zdrženlivostí anebo uchýlením se k neplodným obdobím ženy. Svědectví párů, které roky žijí v harmonii s pravidly danými od Stvořitele a dovoleně užívají, když je k tomu úměrně vážný důvod, metody, které jsou správně nazývané "přirozené", potvrzují, že manželé mohou žít integrálně při vzájemném souhlasu s plným darováním se a v souladu s požadavky čistoty a manželského života.

Proč rozvedení a znovu sezdaní nemohou přistoupit ke svatému přijímání?

- Nemohou přistoupit ke svatému přijímání proto, že jejich objektivní situace jako rozvedených a znovu sezdaných tím, že je těžce proti nauce Krista, tomu zabraňuje. Nejedná se o žádnou diskriminaci, ale pouze o absolutní věrnost vůli Krista, který nám znovu daroval a nově světil nerozlučitelnost manželství jako dar Stvořitele.
- Pro rozvedené a znovu sezdané je přístup ke svatému přijímání otevřen pouze svátostnou absolucí, která může být dána jen těm, kteří litují, že porušili učení církve, jsou upřímně připraveni k formě života, která už nebude v rozporu s nerozlučitelností manželství. To přináší konkrétně, že když muž a žena z vážných důvodů, jako například výchova dětí, nemohou zadostiučinit povinnosti separace, tak na sebe berou závazek života v úplné zdrženlivosti, jako bratr a sestra, a zřikají se manželských pohlavních úkonů. Aby tak mohli učinit, přistupovat ke svátostem, je třeba dovolení biskupa, který posoudí jejich životní situaci a možnost zachovat příslib zdrženlivosti. V takovém případě mohou přistupovat ke svatému přijímání při zachování povinnosti vyhnout se pohoršení. Formulář k žádosti je ke stažení: http://brno.biskupstvi.cz/cirkevnisoud/files/formulare/05_Zadost_o_odloucení_manzelu.rtf
- Pokud existují opodstatněné pochybnosti o platném uzavření manželství je třeba se obrátit na příslušný církevní soud a požádat o prošetření platnosti. Konkrétně je vhodné se obrátit na konzultory soudu: <http://brno.biskupstvi.cz/cirkevnisoud/?pg=rezervace>.

Je snadné pro manželé, aby žili požadavky manželského a rodinného života?

- Lehké to není, ale ani to není nemožné. Bůh neřádá nemožné věci. Zvláště tomu, kdo ho o to prosí, On daruje milost Ducha Svatého, který tím, že osvobodí manžele od tvrdosti srdce, učiní je schopnými, aby zcela, ač postupně uskutečnili vlastnosti a cíle manželského a rodinného života. Prostřednictvím daru Ducha Svatého jsou manželé uschopňováni milovat jako Kristus (manželská láska).
- Na cestě ke svatosti křesťan zakouší jak lidskou slabost, tak i shovívavost a milosrdenství Pána. Proto klíč k vykonávání křesťanských ctností a tudíž i manželské čistoty spočívá ve víře, která působí, že si uvědomujeme Boží milosrdenství a v lítosti, která pokorně přijímá Boží odpuštění.
- Je proto nutné časté a vytrvalé uchýlování se k modlitbě, k eucharistii a ke svátosti smíření. 'Břemeno', vlastní manželům, není sladké a lehké nakolik by bylo malé a bezvýznamné, ale stává se lehkým, protože Pán, a spolu s Ním, ho sdílí celá církev.

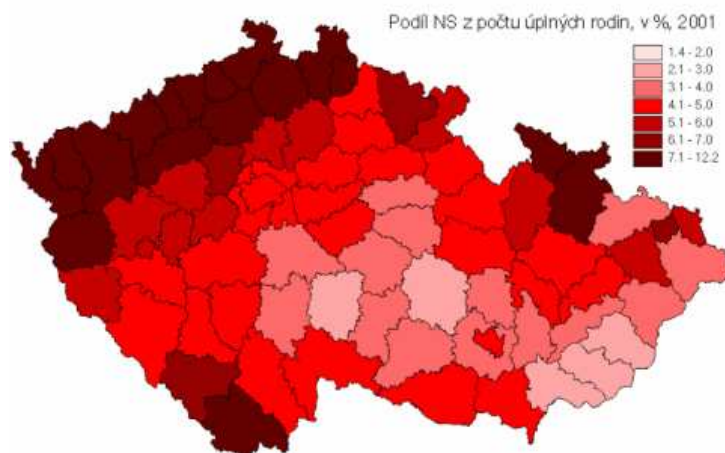
Mohou být manželství a rodina postaveny na roveň s jinými typy spolužití?

Absolutně ne. Vzhledem k přirozenosti manželství a rodiny je nutné vyhnout se dávání na stejnou úroveň legitimní rodinu a spojení, a jiné formy nemanželského spojení, ať heterosexuální nebo homosexuální. Podobné schválení nenachází žádný podklad v dobrém ústavním civilním uspořádání.

Jaké jsou úkoly společnosti a státu ve vztahu k rodině?

- Společnost a stát mají právo a povinnost:
 - uznat práva rodiny a přijmout všechna vhodná opatření, která napomáhají splnění úkolů, které jí přísluší. » Rodina má úplné právo podpory ze strany státu, aby mohla naplno uskutečnit svoje výjimečné poslání« (Jan Pavel II, *Poselství Světového dne míru*, 1994, 5);

- garantovat širší vykonávání rodinných práv a povinností i tím, že podporují rodičovskou odpovědnost;
- napomáhat rovné důstojnosti osob a překonání překážek, které zabraňují jejímu účinnému uskutečnění;
- chránit děti a práva menších a starých s odpovídajícími opatřeními na podporu mladých párů a sociálně znevýhodněných rodin a rodin početných;
- podporovat rodinu při plnění její společenské a ekonomické úlože;
- orientovat k takovému cíli sociální, ekonomickou a finanční politiku a politiku organizace služeb;
- respektovat princip 'subsidiarity', kvůli kterému stát nesmí nahrazovat rodinu při plnění její úlohy a jejich funkcí, ale kdyby přece, tak v případě nutnosti jí musí pomáhat a podporovat ji. Opravdu politický princip vedení rodiny má být principem subsidiarity, ve kterém je rodina protagonistou, subjektem který se má stále podporovat, a ne jenom mu asistovat v případě svízelné situace;
- dát adekvátní informaci o přístupu k adoptivním procedurám.
 - Stát musí také s odpovídající legislativou upevňovat, chránit a podporovat manželství a rodinu, a vyhrazovat jim základní jedinečné a výlučné místo, které jim přísluší ve společnosti a nedávat je na roveň žádného jiného spojení nebo spolužití.

NB: Pro prohloubení se ve věci, čtěte následující papežské dokumenty:

- KATECHISMUS KATOLICKÉ CÍRKVE (KKC), č. 1601-1666; 2331-2400; KOMPENDIUM KATECHISMU KATOL.CÍRKVE, č. 337-350; 487-502;
- II Vatikánský koncil, *Gaudium et spes*, č.47-50;
- Papežská rada pro rodinu, *Charta práv*, 22-10-1983;
- PAVEL VI, *Okružní dopis, Humanae vitae*, 1968;
- JAN PAVEL II, Apoštolská exhortace *Familiaris consortio*, 1982; Apoštolský list *Mulieris dignitatem*, 1988;
- KONGREGACE PRO NAUKY VÍRY, Instrukce *Donum vitae*, 1988; *Dopis biskupům Katolické církve o spolupráci muže a ženy v církvi a ve světě*, 2004.

Poznámka – Citace z Katechismu katolické církve nebo Kompendia odpovídají v některých případech italskému vydání. Katecheze je zpracována podle předlohy vypracované Mons. Raffaello Martinelli (http://www.sancarolo.pcn.net/argomenti_nuovo/pagina0.html). Statické údaje uvedeny z webových stránek o demografii v ČR: http://www.demografie.info/?cz_detail_clanku&artclID=289
Katecheze naleznete: <http://spolotcepia.signalny.cz/>